

Handi Péter

GRÁCIUSZ

[„AZ ÉJJEL HAZAFELÉ MENTEM”]

2020-03-13 | **AZ ÉJJEL HAZAFELÉ MENTEM, NOVELLA**

Grácius, az alsóvárosi kalaposmester 460. születésnapja volt. Noha szokása szerint ódzkodott az ünnepléstől, arra gondoltam, egy kis üveg snapsz némileg feloldja. Négy és fél évszázad megkövesedett tradícióját persze nem könnyű mellőzni; a mester nemegyszer említette, hogy utoljára egy német költő próbálta felköszönteni születésének évfordulóján, de a titkára, valami Eckermann nevű, ügybuzgón felfedte a készülő ünnepség tervét, így ő inkább egy weimari sörházban húzta meg magát. Ilyen előzmény után botorságnak tűnhet, hogy megkíséreltem feltámasztani a szertartást.

Az igazat megvallva, nem a Mester felköszöntése volt egyedüli szándékom. Nehéz időszakokban el-elzarándokoltam Gráciushoz, aki rendszerint használható tanácsokat adott. A hosszú élet megteremti a bölcseletet, a dolgok racionális kezelését, a komplexitások leegyszerűsítését, beelátást a mélyek szövevényébe. Átkeltem hát a város csillogóbb kerületein az alsóváros szürkületébe. A villamossínek errefelé megszakadnak, mintha munkásokra várnának, hogy tovább vezessék a párhuzamosokat, de egyszerre porba és romokba fúródnak a sínek, elvesznek a városi enyészet szövevényében. Füstösen huppant le az este, csodálkozva láttam, hogy a szürkületben egy-egy szódásló vonszol rozoga szekereket, majd az éj magába olvasztotta a még kivehető tónusokat is.

Nehezen találtam a tompa fényekkel kivilágított kalapüzletre. A hátsó helyiségből, az ajtó alól gőzpamacskok és apró sistergések surrantak elő. A kalapszalon tulajdonosa, a Gráciusnál jóval fiatalabb, talán százötven éves matróna megismert, de kiábrándultan, szótlánul intett a műhely felé.

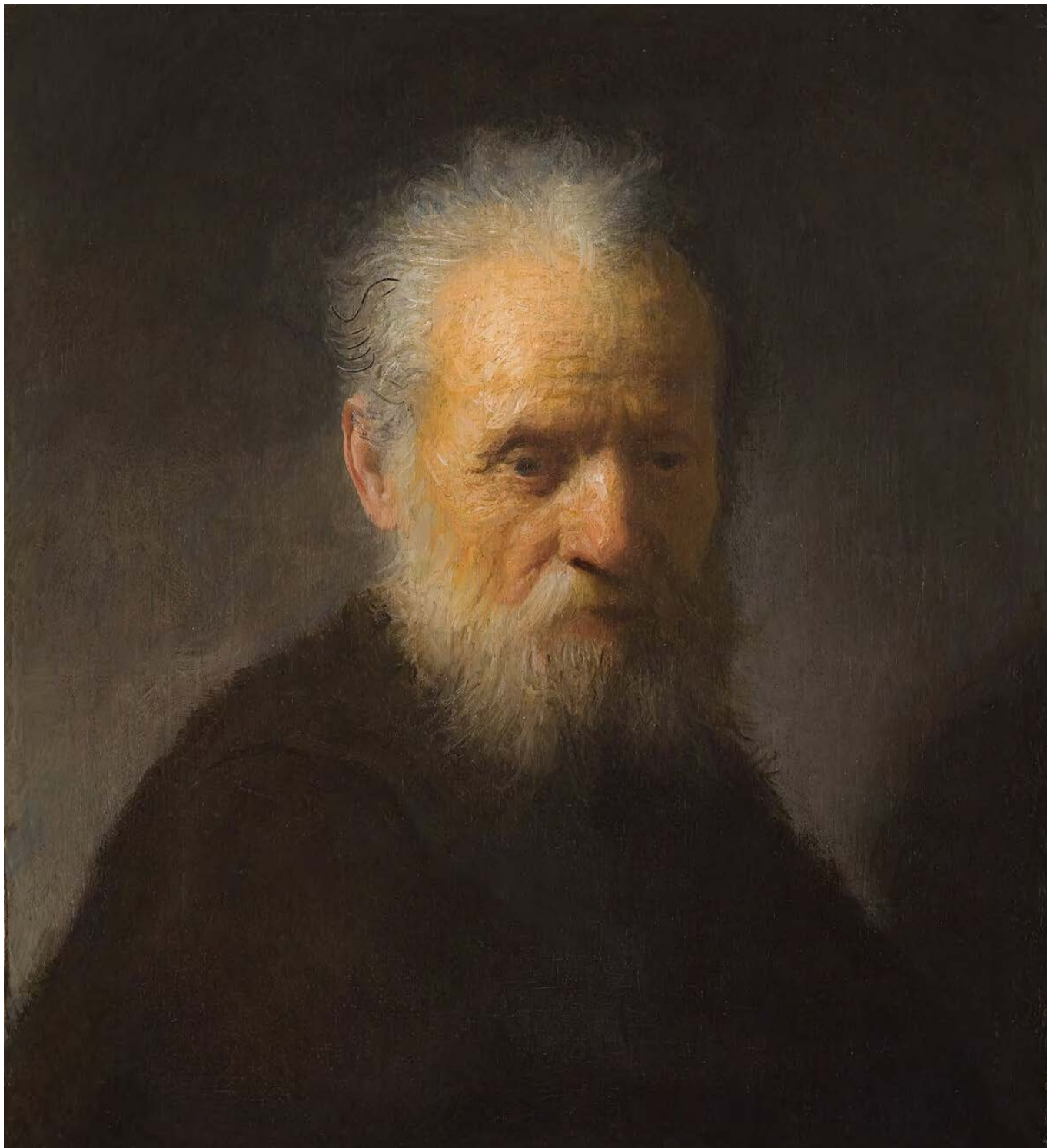
Beléptem. Az öreg kalaposmester éppen egy ív posztót kanyarított az enyvezett próbafej köré, apró hördülések és krákogások kíséretében. Félig felém fordult, majd elzárva a gőzfejlesztő fogantyút, intett, hogy jöjjenek közelebb.

– Te vagy az, fiam? – vette le huszonhét dioptriás pápaszemét, miután megismert. – Mi rosszat hoztál?

Rövid kérdéséből máris sugárzott emberismerete. Mi jót hozhat, aki – ahogy mondják – *az éj leple alatt* jelentkezik? Ezúttal azonban alaposan rácăfoltam az öregre. Kámzsám alól előhúztam az üveg snapszot és elébe tettem a pultra. Grácius szeme-csillanása nem látszott a dioptriák mögöl, de fáradt kezével öblös köpenye zsebébe sodorta az üvegcsét. Zavart kifejezésem magyarázatra készítette:

– Fiatal barátom, ne higgye, hogy éveim száma, illetve a feltorlóóó idó tapasztalatai miatt állandóan a Múlt ideáljaival foglalkozom... A transzcendentalitás, noha elkendőözött valóság, nem fogyasztható. Mint igen öreg ember, a jelen realitását gyűlölöm, de mégiscsak itt ehetek kacsasültet... Ennek szellemében köszönöm figyelmességét, és kérem, röviden mondja el, mi szél hozta ide, mert a feldolgozás alatti nyúlszörtomp kényes valami..., ha szünetel a gőzölése, hát... kampec.

Kénytelen voltam elhagyni a tervezett születésnap gratulációt, és jövetelem tárgyára tértem.

- Vigaszra és tanácsra volna szükségem ezekben az időkben – kezdtem.
- Papnál járt már? – vágott közbe. Értettem, mire gondol. Megráztam a fejem.

– Rossz hírek keringenek a világban, mester. Nem olyan *régi rossz hírek*, mint általában és hajdanán..., amikor felülkerekedhettünk az adverzításokon és győzedelmesen..., szóval most nem stimmelnek a dolgok...

– Mire gondol?

– Elolthatatlan tűzvészek, dögvész, vírusjárvány, árvizek, olvadozik az Északi- és Déli-sark, Afrikában éheznek, pusztulnak a méhek..., eközben háborúk, kontinensnyi néptömegek kapaszkodnak a süllyedő Európába, a tengerszint emelkedik, a klíma... Ilyen még nem volt. Tenni ellene pedig késő...

Gráciusz görnyedtségében is figyelemmel hallgatott.

– Gondoltam, hogy valami, ahogy mondta, *nem stimmel*... Mostanában igen elapadtak a kalaprendelések is..., sildes sapkákra sincs igény. Márpedig ez a válság jele. Ilyenkor, fiam, legjobb, ha a nagy éjszakában kóborolva felidéz valamit a múltból, ami tetszésére volt, akárcsak egy mondatot, mint *a dohányos, aki utolsót slukkol a felizzó csikkből és elhajítja, tüzes ívet írva így a sötétség falára...*, igen, így legalább marad valamink.

Az öreg elhallgatott és merengve ízlelgette, amit mondott, közben szájszegletén fáradt mosoly nyílt. Lassú mozdulattal feltette pápaszemét.

– Ez gyönyörű volt, Mester – habogtam.

– Nemrég olvastam – vallotta be szégyenlősen –, az ilyesmit elteszi magának az ember, a snapsszal együtt – és eltotyogott a gőzölgő kalaptomp felé.

Mit mondjak? Elköszöntem, és kiléptem a boltból. Hazafelé a sötétben arra gondoltam: nem valószínű, hogy valaha visszatalálok. Habár, ki tudja?

kép | Rembrandt, wikimedia.org